

ଧାରାବାହିକ ଉପନ୍ୟାସ

ମହାନାୟକ

କ୍ଷୀରୋଦ ଦାସ

ସମକାଳୀନ ଓଡ଼ିଆ କଥା ସାହିତ୍ୟର ଏକ ଦମ୍ଭାବଳ ପୁରୁଷ ସ୍ୱରୂପେ ପରିଚିତ କେତେକେ ଆମ ସମୟର ଯନ୍ତ୍ରଣା, ଜଞ୍ଜାଳ, ସଂପର୍କ ଓ ସଂଘାତିକୁ ନିଜ କାହାଣୀ ତଥା ଉପନ୍ୟାସରେ ବିଶ୍ୱସ୍ତ ଭାବେ ପରଖି ଦେବାରେ ସେ ସିଦ୍ଧହସ୍ତ । ତାଙ୍କ କାହାଣୀ ଭିତରେ କେଉଁ କଳ୍ପଲୋକର ରୂପକଥା ନଥାଏ, ଥାଏ ଆମ ଆଖପାଖର ଚିତ୍ର, ଥାଆନ୍ତି ଆମ ଆଖପାଖର ମଣିଷମାନେ । ଓଡ଼ିଆ ଘରର ରୀତିନୀତି, ହାନିଲାଭ, ପ୍ରେମ ପ୍ରଣୟ, ସୁଖଦୁଃଖକୁ ବେଶ୍ ରୁଚିପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବାରେ ସେ ଅନେକ ସଫଳତାର ଅଧିକାରୀ ।

ଭାଗ-୩୩

(ପୂର୍ବପ୍ରକାଶ ଉଦ୍‌ଭାବ) : ତୁମ ଘରେ କେହି ସାହିତ୍ୟ ଲେଖାଲେଖି ନିଜ ଭିତରେ ସେ ଭୁସ୍ୱାସକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଇଥିଲେ । : ସାହିତ୍ୟ! କିଛି ବୁଝିପାରିଲେନି ସୁମତ

ତାଙ୍କ କଥାକୁ । : ଆଜ ମିତ୍ ... ତୁମ ଘରେ କିମ୍ପା ତୁମର କେହି ପରିଚିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଗପ ଉପନ୍ୟାସ କି କବିତା ଫବିତା ଲେଖାଲେଖି କରନ୍ତି କି ? ସୁମତଙ୍କ ସାମନାରେ ଜମିଥିବା ଗାତ୍ ଧୂଆଁ କୁଣ୍ଡଳାଟି ଧୀରେ ଧୀରେ ପତଳା ହେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲା । ପ୍ରିନ୍‌ପାଲଙ୍କ ଏତେ ଗୁଡ଼ାଏ ପତ୍ର ଯେ କଲେଜ ମାଗାଜିନ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତ ଗଳ୍ପ ଆତଙ୍କୁ ଲକ୍ଷିତ କରୁଥିଲା, ସେ କଥା ସେ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ଅନୁନାମ କରିପାରୁଥିଲେ ସେଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ । : ନା ସାର୍! ବିନାତ ସ୍ୱରରେ ସୁମତ କହିଲେ - “ଆମ ଘରେ କିମ୍ପା ମୋର ଚିହ୍ନି ପରିଚିତ କେହି ଲେଖାଲେଖି କରନ୍ତି ନାହିଁ! ଆମ ଘରର ଅଧିକାଂଶ ସଦସ୍ୟ ନିରକ୍ଷର ।” ଆହୁରି ଗମ୍ଭୀର ଦେଖାଗଲା ପ୍ରିନ୍‌ପାଲଙ୍କ ମୁହଁ । ଗମ୍ଭୀର ବୋଲି କହିଲେ ବୋଧହୁଏ ଭୁଲ ହେବ । ତାଙ୍କ ମୁହଁଟା ସେତେବେଳେ ସୁମତକୁ ଦେଖାଯାଉଥିଲା ଚନ୍ଦ୍ର ରଞ୍ଜିତ ଗୋଟେ ଦାନବର ମୁହଁ ପରି । ହଠାତ୍ ଟେବୁଲ ଉପରେ ରଖାଯାଇଥିବା ପତ୍ରିକାଟିକୁ ଚାଣି ଆଣି, ତା ଭିତରର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପୃଷ୍ଠା ଓଲଟାଇ ପ୍ରବନ୍ଧ ଗୁଣା ଓ ବିରକ୍ତର ସହ ତାଙ୍କ ଆତଙ୍କୁ ପତ୍ରିକାଟିକୁ ଏକରକମ ପୋପାଡି ଦେଲେ ସେ । କୁଧିତ ସ୍ୱରରେ କହିଲେ- “ଏଇ ଲେଖାଟିକୁ ତେବେ ତୁମେ କେଉଁଠି ତୋରା କରିଛ, ସତ କୁହ ।” ପ୍ରିନ୍‌ପାଲଙ୍କ ଭୈରବ ରୂପ ଦେଖି ସୁମତଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ସେତେବେଳକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପାତ ରୋଗ ଭୋଗୁଥିବା ଜଣେ ରୋଗୀଠାରୁ ଆହୁରି ଦୟନୀୟ, ଆହୁରି କରୁଣ ଦେଖାଯାଉଥିଲା । ସତେ ଅବା କାବନରେ କେବେ ତାଙ୍କ ପାଟି ଖୋଲି ନାହିଁ

ସେହିପରି ନିର୍ବାକ ପାଲଟି ଯାଇଥିଲେ ସେ । ଟେବୁଲ ଉପରେ ନିର୍ଦ୍ଦାତ ବିଧାଟିଏ ବସାଇ ଦେଇ ସେ ନିଜକୁ ଆହୁରି ରୁକ୍ଷ ଓ ଆହୁରି କଠୋର ଭାବରେ ସୁମତ ଆଗରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କଲେ- ‘ହେ ... ଯୁ... ହାଟସ ଯୋ’ର ନେମ୍...?’ : ସୁ ... ମ ... ଡ ... ସା’ର... । : ସୁମତ କୁମତ ଯାହା ହୁଅ ତୁମେ, ତଳ

ନଟ ମ୍ୟାଟର! ତୁମକୁ ମୁଁ ପଚାଉଛି, ଏଇ ଯେଉଁ ଷ୍ଟୋରୀଟି ଲେଖି ତୁମେ କଲେଜ ମାଗାଜିନକୁ ପଠାଇଥିଲ, ସେଇଟିକୁ କାହା ଲେଖାରୁ ତୋରି କରି ଉତ୍ତର ଦିଅ ? ନା ତୁମ ପାଇଁ ଆଉ କିଏ ଲେଖି

ଦେଇଛି ? ଆଁ!! ‘ଗପ’ କୁ ବି କ’ଣ ତୋରା କରାଯାଏ! - ସୁମତ ମନେ ମନେ ଭାବୁଥିଲେ- “ଗପ କଣ ସୁନା ତୁମ୍ଭା କି ଟଙ୍କା ପଇସା ହୋଇଛି ଯେ ଜଣେ ତାକୁ ତୋରି କରି ନେଇ ପକେଇବ! ଯେ କି ଅଲିଖିତ କଥା ସେ ଶୁଣୁଛନ୍ତି! ତାଙ୍କ ଦୁଇ ଆଖି ଭୟ ଓ ଲଜରେ ଲାଲ ପଡିଯାଇଥିଲା । ଛାତି ଭିତରୁ ଉକୁଳି

ଏହା ହେଉଛି ମୋ ଅନ୍ତର ଭିତରୁ ନିଗିଡିଥିବା ଭାବନାର ଫଳଶ୍ରୁତି । ମତେ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତୁ ସାର୍ ... ପ୍ରଭୁ କର୍ମମୁଖ୍ୟ ଦୁହି ଦେଇ କହୁଛି ସାର୍ ... ମୋ ବାପା ମା’ଙ୍କ ରାଶ ପକାଇ କହୁଛି ସାର୍ ... ମୋ ବିଦ୍ୟାରାଶ ସାର୍... କାଠ ପିତୃକାଟିଏ ପରି ନିର୍ଜୀବ, ନିର୍ବାକ ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଥିଲେ ସୁମତ । : ଆଉଟ୍! ପ୍ରିନ୍‌ପାଲଙ୍କ ଚିତ୍କାର ଓ ଆଣ୍ଡଠି ଲଦାରା ସୁମତଙ୍କୁ ଠେଲି ପୋପାଡି ଦେଲା ଏକଦମ ତାଙ୍କ ପ୍ରକୋଷ ବାହାରକୁ । ସେ ଯେ ଜଣେ କଲେଜ ଛାତ୍ର ... ସୁମତ ମହାନ୍ତି ତାଙ୍କ ନାମ - ସେଦିନ ଆଉ ଅବଶିଷ୍ଟ କ୍ୱାସ ନ କରି ଏକମୁହାଁ ହୋଇ ଘରକୁ ଫେରି ଆସୁଥିବା ବେଳେ ଏକଥା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୁଲି ଯାଇଥିଲେ ସେ । ସେ ଭୁଲି ଯାଇଥିଲେ ନିଜର ଅସ୍ଥିତ୍ୱ । ନିଜର ପରିଚୟ । ସାରା ଦୁନିଆର ନିଆଁ ଯେପରି ଲାଗି ଯାଇଥିଲା ତାଙ୍କ ଦେହରେ । ତାଙ୍କ ଶରୀରରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ଯାଇଥିଲା ଘୋର ପୀଡା ବାନ୍ଧକ ଅସଂଖ୍ୟ କ୍ଷତ । ଯାହାର କ୍ୱାଳା କୋଟିଏ ବିଷଧର ସର୍ପିର ବଂଶନଠାରୁ ଥିଲା ଆହୁରି କଷ୍ଟପ୍ରଦ, ଆହୁରି ଅସହ୍ୟ । ସେଇ ବିଷ ଦୁତ ଗତିରେ ସଂଚାରି ଯାଉଥିଲା ତାଙ୍କର ମସ୍ତକରୁ ପାଦର ଆଣ୍ଡଠି ଯାଏ । ନାହିଁ ନଥିବା ଏକ କମ୍ପ ମାଡି ବସୁଥିଲା ସୁମତଙ୍କୁ । ଘରେ ପହଞ୍ଚି, ପୋଷାକପତ୍ର ନ ବଦଳାଇ ଘୋଡ଼ିଘାଡି ହୋଇ ସେ ଶୋଇପଡିଲେ ଖଟ ଉପରେ । ତା’ପରଦିନ ଏ ଘଟଣାଟି ପ୍ରଘଟ ହୋଇ ସାରିଥିଲା ସାରା କଲେଜରେ ।

(କ୍ରମଶଃ)

ବିଶେଷ କବିତା

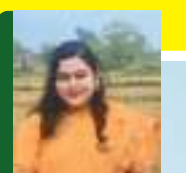
ଏତକ ତ ପ୍ରଦାପ ବନ୍ଧ

ତୋତେ କିଏ କେତେ ନେଇ ଭୋଗିଲା ସବୁ ଚିଠା କରୁଥିଲି ତୋତେ ଟେକା ପଥରରେ ରକ୍ତାକ୍ତ କଲେ ମୁଁ ଲହୁ ଲୁହାଣ ହେଲି ତୁ ଦେବା ହେଇ ଆସିଲୁ ତୋତେ ଆସନଟେ ଦେଲି ତୁ ଯିବାବେଳେ ରୁଣ୍ଡିଲୁ ମୋ ଜୀବନ ଜାତିଲି ତୁ ମାଗିଲୁ ବଜାରର ଶସ୍ତା ସରଦା ମୁଁ ନୋଥ କଳ୍ପଣ ବିମାନଟେ କଲି ତୁ କହିଲୁ ପାଗଳ ହଁ, ମୁଁ ଶେଷରେ ତୋ ପାଇଁ ରାଜରାଷ୍ଟ୍ରରେ ବଦଳାମ ହେଲି ରଙ୍ଗ ଦେ ରୂପ ଦେ ପାଉରୁ ତ କପାଳର ଭାଗ୍ୟ ରେଖା ଦେ ମୁଁ ସବୁ ଅଜାଡି ନିଜକୁ ନିଃସ୍ୱ କରିଦେଲି ଆଉ କ’ଣ ନବୁ ଦେ କହିବା ଆଗରୁ ତୁ ବଧୂଲୁ ମହିଷାସୁର

ଜାଲିଲୁ ଦଶ ମୁଣ୍ଡ ମୁଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲି ମେଡ଼ ମୁଡ଼ ମକର ମୋହର ସବୁ ଜଳଗଲା ମୋ ଅପାରଗ ପଣିଆ ତୋତେ ଖୋଳପାଟେ ସଜେଇ ତୋତେ ଜୀବନସାଥ ଦେଇ କିଅନ୍ତା ଶୁଣି ହେଲା କିମିତି କହିବି ମୁଁ ତୋ ଭକ୍ତ ମୁଁ ସରମରେ ନିଜେ ମରିଗଲି ଦେବା ସଜେଇ କାଶିତଣ୍ଡି ଫୁଲର ସବାଗାରେ ଦିନେ ତୋତେ ଆଣିଥିଲା

ବାସୁଦେବପୁର, ଉତ୍କଳ, ସାନମଲୁଆପାଲ, ରକ୍ତପରପୋଖାରି ଆକାଶ:-୮୦୭୨୭୮୩୨୨୦

ଅନେକ ବାଟ ଗଲାପରେ ପଲ୍ଲବୀ ଦାସ

କିଏ କହିଲା ପ୍ରେମ ବୟସ୍କ ହୁଏ ? ଗଛ ଥାଏ - ଫୁଲ ତ ନୁଆ ଆକାଶ ଅଛି - ପହିଲିମେଘ ତ ନୁଆ ବିମର୍ଷ ରକ୍ତନା ପରେ - ସକାଳ ନୁଆ, ଜୀବନ ନୁଆ ସ୍ୱପ୍ନସମ୍ଭାବନା ବି ନୁଆ । ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗୁ, କ’ଣ ଭାବୁଛ ? ଉଦାସ ସଂଜରେ ନୀରବତାର ବେତଣ ଭିତରେ ମନମାରି ଲାଭ କ’ଣ ? ବୟସ ଡାକାଟରେ ନଇ ତା’ ମୋତରେ ପବନ ତା’ ଧୂଳି ରେ ତୁମେ ବି ରୁହ ତୁମ ସହିତ ଶିହରଣରେ ପ୍ରେମର ଧୀରେ ହସ ତ ଜଗାଏ ବସନ୍ତ ହାତହଲା ଦିଏ ଆଶ୍ୱାସନା ଚେନାଏ ସ୍ମୃତହସ ଲାଗେ ଅନ୍ତରଂଗ । ଧଳାକେଶ, ଶୁଖିଲା ଓଠ ଶିଥିଳ ପାଦ, ଲୋଡାକୋଡା କପାଳ ହାତୁଆ କାନ୍ଧ ଏସବୁ ପ୍ରେମର ବାଟ ଓଗାଳି ପାରିବେନି, ପ୍ରେମ ଅଛି ବୋଲି ତ

ଆଇବୁଟା ପରି ମାଆ ମାଟି ଶ୍ରାବଣହୁଆଁରେ ହୁଏ ଗଭିରତା । ବହୁଭାଗୁ, ସତେ କ’ଣ ଆମପ୍ରେମ ବୟସ୍କ ହେଲାଣି ! ଏ ବୟସ୍କ ପ୍ରେମର କିଛି ମାନେ ଅଛି କି ? ସେମାନେ କୁହନ୍ତି, ପ୍ରେମ ତ ପ୍ରେମ, ଏ ବୟସ୍କ ପ୍ରେମ ପୁଣି କଣ ଯେ ? ପ୍ରେମ ତ ଚିରଜାଳ କେଳିକଦମ୍ପ ତ୍ରିଭଂଗା ଠାଣି । ଯୌବନ ପରେ ବି ପ୍ରେମ ଥାଏ ଚପଳତାରେ ମସଗୁଲ୍ ହୁଏ ପ୍ରେମ ଯୌବନରେ ଉନ୍ମାଦିତ ହୁଏ ପ୍ରେମ ନୁଆ ନୁଆ ପିଲାଲିଆମି କରେ ପ୍ରେମ ଆଉ ବୟସ୍କ ହେଲେ ପ୍ରେମ ବି ଏକେଇ ଚାଲିଲେ ବି ଥିବ ଉତ୍ସୁକ ରୁଚିପରି ପକ୍ଷୀ ଖୁଣ୍ଟୁଥିବା ବରଫଳ ପରି । ଚଂଦ୍ରଭାଗୁ, ଚିକେ ରୁହ ନୀରବତା ଆମରୁଣ କରୁଛି ନୁଆ ଗଳଳ ଶୁଣେଇଦେବ ଛାତିରେ ଯତନରେ ଥୋଇଦେବ ଅନୁରାଗ ସରକ । ଭୁନାଗଡ଼, କଳାହାଣ୍ଡି ମୋ - ୮୬୫୮୭୪୦୨୯୧

ନୀଳ ଆମନ୍ତ୍ରଣ

ଡ. ଶୁଭେନ୍ଦୁ ମେହେର

ଯୁଗଯୁଗ ଧରି ଅପେକ୍ଷାରେ ଥିଲି ନୀଳ ଆମନ୍ତ୍ରଣ ବାନ୍ଧବ ବିଧିରେ ବସୁଥିଲି ସଖି ମୁହିଁ ନିର୍ବାସିତ ପ୍ରାଣ । କୁହୁଡ଼ି ଘେରା ମୋ’ କ୍ୱାନ୍ତ କାବନେ ଯେତେବେଳେ ଥିଲା ଦୁଃଖ ନୀଳ ଆମନ୍ତ୍ରଣେ ଉଭାସିତ ହେଲା ପାଇଲି ଅସାମ ସୁଖ । ମୁଲାୟମ ବେହ ଉତ୍ସୁକ ପରଶ ଗୋଲାପ ପାଖୁଡ଼ାପରି ସ୍ତ୍ରୀ ଶୀତଳ କୋମଳ ଚନ୍ଦ୍ରରେ ପ୍ରେମେ ମତୁଆଲା କରି । ଶୀତ ସକାଳର ପହିଲି କାକର ଓଦା କରିଦେଲା ମନ

ଶିଶିର ବିନ୍ଦୁରେ ମୁକ୍ତା ସଦୃଶ ଉଭାଳ ଚରଣମାନ । ଓଠ ମଧୁମିତା ଅତି କୋମଳତା ମଧୁରୁ ମଧୁରତର ମୁଖଦେଶେ ତା’ର ଚୁର୍ଚ୍ଚ କୃତଳ ସର୍ପିଳ ଶୋଭା ସମ୍ଭାର । ମୁହୁ ଆଲିଙ୍ଗନେ ନେଲା ଅଙ୍ଗନେ ଛାତିରେ ମିଶାଇ ଛାଡି ଆଖିଠାର ସାଥେ କଳ୍ପକର ଗାର ଭ୍ରମିତ କଳକପାତି । ଦେହ ପୁଲକିତ ଭୁଲି ସେ’ ସଞ୍ଜେ ପୁଟାଜଳା ପାରିକାତ ମିଠା ତୁମ୍ଭରେ ବାହୁ ବନ୍ଧନେ କଲା ସେ’ ଅଗିମସିତ । ଯାଜ୍ଞାଏ, ସୁବର୍ଣ୍ଣପୁର

କାର୍ତ୍ତିକ ମାସ

ଚିତ୍ତରଞ୍ଜନ ମେହେର

କାର୍ତ୍ତିକ ମାସ ଧରଣ ମାସ ଆମିଷ ଛାଡି କରଇ ଉପବାସ କାର୍ତ୍ତିକ ମାସର ଶେଷ ପାଞ୍ଚ ଦିନ ଲୋକେ କରନ୍ତି ଫଂଦୁକ ଘରେ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି ନାହିଁ ପିଆଜ ରସୁଣ ସକାଳୁ ଉଠି ବାଧୋକ ଯାଆନ୍ତି ତୁଳସୀ ଚରଣ ଉପରେ ପାଣି ଢାଳନ୍ତି ଗୋସାଇଁ ଆମର କାର୍ତ୍ତିକ ପୂଜାରୀ ପଦ୍ମଚି ଲୋକେ ସମସ୍ତେ କାନ ଡେରି ଶୁଣନ୍ତି ଘରେ ଘରେ ବସିଥାଏ ସଞ୍ଜ ଦୀପ ହୁଲ ହୁଲିରେ କମି ଉଠେ ଗାଁ ଆମର ଗାଁ ଗାଁ ରେ ଭାଗବତ ପୂଜି ସମସ୍ତେ ଗୁଡେ ପାଖେ ହୁଅନ୍ତି ରୁଷ୍ଟ

ଶୁଣି ବାକୁ ଭାଗବତ ପୂଜାରୀ ମାସ ମାସ ଧରି କରିଥିବା ପାପ ଧୋକ ହୋଇ ଯାଏ କାର୍ତ୍ତିକ ମାସରେ ସେଥି ପାଇଁ ସମସ୍ତେ ମିଶି ପାଳନ୍ତି କାର୍ତ୍ତିକ ମାସ ଶୀତ ଦିନର ଶୀତ କାକର ବଡ଼ ବଡ଼ ଯାଉଥାଏ ଦେହ ଛାଡ ସବୁ ଥିବ ଆମ ମନରେ ଥାଏ ଭକ୍ତି ଭାବ ସେଥି ପାଇଁ ସମସ୍ତେ ପଢୁ ଥାଆନ୍ତି ଭାଗବତ ଏ ହେଉଛି କାର୍ତ୍ତିକ ମାସ ! ଭବାନୀପାଠଶା, କଳାହାଣ୍ଡି ଦୂରଭାଷ : ୭୮୯୪୨୭୨୧୫୪

(ପୂର୍ବପ୍ରକାଶ ଉଦ୍‌ଭାବ)

-ସେ କବିତା ଲେଖେ ଚକକୁ ମୁହଁ କରି ରାହୁଳ କହିଥିଲା । -ଆଛା ସେଥିପାଇଁ ତେବେ ମୋତେ ଛାଡିଦେଲ । ଭଲହେଲା । ତୁମେ କବିତାର ଏତେ ବଡ଼ ପ୍ରେମିକ ବୋଲି ଜାଣିନଥିଲି । ମୋର କିନ୍ତୁ କବିତା ସହ ଜମା ପଡେନି । ଆଜିଯାଏ ମୁଁ ଗୋଟିଏ ବି କବିତା ଲେଖିପାରିନି । ବର୍ଷ କହିବି ମୋତେ କବିତା ଫବିତା ଲେଖିବାକୁ ଭଲ ଲାଗେନି । ଭଲହେଇଛି ତୁମ ପସନ୍ଦ ବିଷୟରେ ଜଣାଇଦେଲ, ଅନ୍ୟଥା ବାହାଘର ହୋଇଯାଇଥିଲେ ଆମ ଦୁହଁଙ୍କର ଆଦୌ ପଡିନଥାନ୍ତା । -କବିତା ସମସ୍ତେ ଲେଖିପାରନ୍ତିନି ସୋମା । ସେ ଏକ ଆବେଗର କଥା । ସମସ୍ତେ ଠିକଭାବେ ନିଜକୁ ପ୍ରକାଶ କରିପାରନ୍ତିନି । ମୁଁ ତା କବିତାରେ ଯେଉଁ ଆବେଗର ପ୍ରବଣତା ଅନୁଭବ କରିଛି ତାର ଗୋଟିଏ ଧାଡିରେ ସାରା ଜୀବନ ଜିଇଁ ହୋଇଯିବ । -ଓ...ଏତେ ଭଲ ପାଆ ତାକୁ । ମୁଁ ଗୋଟେ ଭ୍ରମରେ ଜିଇଁଥିଲି । -ହଁ ସୋମା ତା କବିତାରୁ ମୁଁ ତାକୁ ନିବିଡ଼ ଭାବେ ଚିହ୍ନିପାରିଛି ଓ ପାଗଳ ପରି ଭଲ ପାଉଛି । ତାକୁ ନ ପାଇଲେ ମୋ ଜୀବନ ବ୍ୟର୍ଥ । ମୁଁ ତା ବିନା ବଂଚିପାରିବି ନାହିଁ । ମୁଁ ନିଜେ କବିତା ଲେଖେ ନାହିଁ, ମାତ୍ର କବିତାକୁ ବୁଝିପାରେ । କବିତାର ପ୍ରତି ଶରଣେ ଥିବା ଆବେଗ ସହ ସମ୍ପର୍କିତ ହୋଇପାରେ । ତେଣୁ ତା ପାଇଁ ପାଗଳ । -ବେଶ୍ ତ ତେରି କାହିଁକି ? ଏବେ ବିବାହ କରିନିଆ । ମୁଁ ଆଉ କିଛି ସମୟ ପରେ ତୁମଠୁ ଖୁବ ଦୂରକୁ ଚାଲିଯିବି । -ବିବାହ ତ ମୁଁ ତାକୁ ଭଲ କରିବି । ତେବେ ତୁମେ ଯୋଉଠି ଥିଲେ ବି ମୋ ବାହାଘରକୁ ନିଶ୍ଚୟ ଆସିବ ।

-ଚେଷ୍ଟା କରିବି । ମୁଁ କାଲିଠୁ ଆଉ କାହାର ହୋଇଯିବି । ତାଙ୍କ ଭାବପ୍ରବଣତାକୁ ବି ମୋତେ ସମ୍ମାନ ଦେବାକୁ ହେବ । -ହଁ ସୋମା । ତୁମ କଥା ଠିକ୍ । ତେବେ ନିଶ୍ଚୟ ଚେଷ୍ଟା କରିବ । ତାପରେ ଦୁହେଁ ବ୍ୟସ୍ତ ରହିଥିଲେ । ସୋମା ଆଉ ସମୟ ପାଇନଥିଲା ତା ସହ କଥା ହେବାକୁ । ଯେତେବେଳେ ରାହୁଳ କହିଲା ସେ ଗୋଟେ କବିତା ଲେଖୁଥିବା ଝିଅକୁ ଭଲପାଏ ଏବଂ ତାକୁ ନ ପାଇଲେ ସାବାଜୀବନ ଅବିବାହିତ ରହିଯିବ ତା ମନରେ ତାକୁ ବିବାହ କରି ନ ପାରିବାର ଯେଉଁ ସାମାନ୍ୟ ଅବସୋସ ବଂଚିଥିଲା ତାକୁ ସେ ନିଜେ ଦୂର କରିଦେଇ ନିଜ ଭବିଷ୍ୟତ ବିଷୟରେ ଭାବି ଚାଣିଓଟାରି ଖୁସି ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ମନେ ମନେ ଭାବିଲା ବିଦାୟ ବେଳେ ସେ ତାକୁ ଆଦୌ ଦେଖା କରିବ ନାହିଁ । ତା ମନରେ ଯଦି ତା ପାଇଁ ସାମାନ୍ୟ ସ୍ଥାନ ନାହିଁ ସେ କାହିଁକି ପଛ କଥା ମନେ ପକାଇ ସମାପିତ ହେଉଥିବ । ଯେଉଁ ନୁଆ ଜୀବନ ସେ ଜିଇବାକୁ ଯାଉଛି ସେଥିରେ ରାହୁଳର ସ୍ଥାନ ନାହିଁ । ଆଜିଠୁ ସେ ରାହୁଳକୁ ମନ ଭିତରୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନିକାଲି ଦେବ । ଯାଉ ସେ ତାର କବିତା ଲେଖୁଥିବା ଝିଅ ପାଖକୁ । ଦିନରାତି ବସି କବିତା ଶୁଣୁଥିବ । ବାହାଘର ହାତଗଣ୍ଠି ପଡିଲାବେଳେ ସେ ତା ଭାବିସାମାଜ ହାତର ସର୍ଗ ପାଇ ଆଦୁବିସ୍ୱତ ହୋଇଗଲା । ସେହି ହୋମ କୁଣ୍ଡରେ ହିଁ ରାହୁଳକୁ ନେଇ ଦେଖୁଥିବା ସ୍ୱପ୍ନକୁ ଜଳାଞ୍ଜଳି ଦେଇଦେଲା । ବିଦାୟର ଲୁହକୋଇ ସମୟରେ ଭିତ ଠେଲି ରାହୁଳ ତାର ଏକଦମ ନିକଟକୁ ଚାଲିଆସିଲା । ଶୋକାତୁରା ଲୋକଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିକୁ ଖାତିର ନ କରି ତା କାନରେ କହିଲା-ତୁମେ ତ ଚାଲିଯାଉଛ, ତା ଠିକଣା ମୋତେ କିଏ ଖୋଜିଦେବ ? -କାହା ଠିକଣା ? (ଛକଛକ କ’ଣ୍ଡରେ ସୋମା

ପଚାରିଲା ।) -ସେଇ ଯାହାର କବିତା ପଢି ମୁଁ ତା ପାଇଁ ପାଗଳ ହୋଇଯାଇଛି ସୋମା ତାକୁ ସାମାନ୍ୟ ପଛକୁ ଠେଲି ନେଇ ପଚାରିଲା-କାହା କଥା କହୁଛ ? -ସେଇ କବିତା ଲେଖୁଥିବା ଝିଅ, ତୁମ ପ୍ରେମ

-ତାର କଣ ନାଁ ନାହିଁ ? , କୋଉଠୁ ପାଇବି ମୁଁ ଏବେ ତାକୁ ? ତୁମେ ତାକୁ କୋଉଠି ଭେଟିଛ ? -ଭେଟିଲି ଆଉ କେତେବେଳେ ? ମୁଁ ତାକୁ କେବେ ଦେଖିନାହିଁ । - କଣ କହୁଛ ? ନଦେଖି ତାକୁ ଏତେ ଭଲ ପାଇଲ କେମିତି ?

ଧୂଆଁ

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଚାନ୍ଦ

ପ୍ରପର ସିଏ । ହେଲେ ମୁଁ ତାକୁ ପାଉନି । -ଅଥଚ ଏତେ ଦିନ ଯାଏ ତା ପଛରେ ପଡିଛ ? -ହଁ - ତୁମକୁ ତ କହିଥିଲି ନା ତା କବିତା ପଢି ମୁଁ ତାକୁ ଭଲପାଇବସି । ବହୁତ ଖୋଜିଲି ତାକୁ ମାତ୍ର ପାଉନାହିଁ । ତା ବିନା ମୁଁ କାହାକୁ ବି ବିବାହ କରିବି ନାହିଁ । -କିନ୍ତୁ ତାକୁ ଜାଣିନାହିଁ କି ତା ଠିକଣା ମଧ୍ୟ ରଖିନାହିଁ -ସେ ତୁମରି ସାଂଗମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ । ସମସତେ ତୁମେ ତାକୁ ଜାଣିଥିବ -ମୋ ସାଂଗ ବୋଲି କେମିତି ଭାବିନେଲ ? ହୁଏତ ବୟସ୍କା ହୋଇପାରିଥାଏ, ବିବାହିତ ହୋଇପାରିଥାଏ, କଲେଜ ବାହାରର ହୋଇପାରିଥାଏ । ତୁମେ ଏ ସମୟରେ ମୋତେ ଆଉ ଅହୁଆରେ ପକାଅନା । ମୋର ଯେତିକି ମନେ ପଡୁଛି ମୋ ସାଂଗମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି ସେମିତି ଚମତ୍କାର କବିତା ଲେଖିଲାବାଲା ନଥିଲେ । ହଁ ଆମ କେତେଣ୍ଡୁ ମାତାମ ହୋଇଥାଇ ପାରନ୍ତି । ସେ ଖୁବ ସୁନ୍ଦର କବିତା ଲେଖୁଥିବାରୁ ମୁଁ ଜାଣିଛି ଏବଂ ତାଙ୍କର କିଛି ବହି ମଧ୍ୟ ପ୍ରକାଶ ପାଇସାରିଛି । -ନା ନା ସେ ନୁହେଁ । ତାଙ୍କ କବିତା ମୁଁ ପଢିଛି । ପ୍ରକୃତରେ ସେ ଝିଅଟାର କବିତା ପଢିଲାପରେ ମୁଁ ତା କବିତାକୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହ ତୁଳନା କରିଛି । ତା ପରି କେହି ଲେଖିପାରିବେ ନାହିଁ । ଆଉ ସେ ତୁମ ସାଂଗମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ । ଏ କଥା ମୁଁ ଏଥିପାଇଁ କହୁଛି ଯେ ତା ଲେଖାଟି ମୁଁ ତୁମ ଲେଖିକ ହସେଲ କବିତା ଲେଖିଲି ତାକୁ ମୋର ମନେ ପଡିଲା । ତୁମେ ସେତେବେଳେ କୁସବୁ ଯାଉଥିଲ । ମୁଁ ଆଉ ତୁମକୁ ଅପେକ୍ଷା ନ କରି ସେହି କବିତାଟିକୁ ବାରମ୍ବାର ପଢି ଏପରି ଆଦୁବିସ୍ୱତ ହୋଇଗଲି ଯେ ତୁମକୁ ଭେଟିବା କଥା ଭୁଲିଯାଇ

ଫେରିଆସିଲି । ସେଇଦିନଠୁ ସେ ମୋ ସହ ଅହରହ । ତା କବିତାରୁ ହିଁ ସମୁଦାୟ ଭାବେ ମୁଁ ତାକୁ ବୁଝିପାରିଛି । ତୁମେ ସେ କବିତାଟି ଦେଖିଲେ ହୁଏତ ତାକୁ ଜାଣିପାରିବ । ପକେଟରୁ ଅତି ଯତ୍ନରେ ସାଜଡିଥିବା କାଗଜ ଖଣ୍ଡିକ ବାହାର କରି ସୋମା ହାତକୁ ବଦଳାଇଦେଲା ରାହୁଳ । ବିଭୋର ଦେବାପଣରେ ମୁଁ ଆଜି ବିଭୋର ନିଜକୁ ଚୋରେଇ ସାଜଡିଛି ତୁମ ପାଇଁ ଥରେ ତୁମ ନେବାପଣରେ ଆପୁତ କରିଦିଅ ମୋତେ ମୁଁ ଏଇଠି ବଦେଇ ବସିଛି ନିଜକୁ ନିଅ... ବବଲି ସୋମା ଆଖି ବଡ଼ ବଡ଼ କରି ପଚାରିଲା - ଏଇଯାକୁ ତୁମେ ଏତେ ଭଲ ପାଆ ? -ହଁ ସୋମା ଏଇ ବବଲି ହିଁ ଏବେ ମୋ ଜୀବନ ପାଇଗିଯାଇଛି । କହିପାରିବ କିଏ ଏହି ବବଲି ? କୋଉଠି ରୁହେ ? -ମୁଁ...ମୁଁ...ନା ଜାଣିନି । ଆମେ ମାଆ ବିଦାୟ ବେଳା ଗଡିଯାଉଛି...ସୋମାର ଶୁଣୁରୁ କହିଲେ ଓ ଅନ୍ୟମାନେ ତାକୁ ଗାଡିପାଖକୁ ନେଇଗଲେ । ସୋମା ଥରେ ରାହୁଳକୁ ଏବଂ ଥରେ ଗାଡିକୁ ବାହାଁକୁ ଲାଗିଲା । ସତ୍ୟୋଷା ବିହାର, ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସାଗର ଭୁବନେଶ୍ୱର-୬ ଦୂରଭାଷ : ୮୯୧୭୫୯୫୯୧୫

ପାରମ୍ପରିକ କଳାରେ ପରିବେଶ ଅନୁକୂଳ କଳାକୃତି

ରବୀନ୍ଦ୍ର କୁମାର ମହାରଣା

ଆମ ରାଜ୍ୟର ଐତିହ୍ୟ, ସଂସ୍କୃତି ଓ ପାରମ୍ପରିକ କଳାର ଆଦର ଆଧୁନିକ ଯୁଗର ଯୁବ ପିଢ଼ିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଧାରେ ଧାରେ ଲୋପ ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି । କିନ୍ତୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷା ଗୁରୁମାନଙ୍କ ମାର୍ଗଦର୍ଶନରେ ଯୁବ ଶିକ୍ଷାକ ମଧ୍ୟରେ କଳାତ୍ମକ ପ୍ରତିଭାର ବିକଶିତ କରିବାର ମାଧ୍ୟମ ହୁଏ ପ୍ରାକୃତିକ ଉପକରଣ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ତରରେ ଓ ମାଟି ଏବଂ ପୁକ୍କୁଡ଼ା କାଗଜ ଓ କନାକୁ ନିଜର ସୃଜନାତ୍ମକ କଳା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜୀବନ୍ତ ହୁଏ ଗୋବରରୁ ଗୋବର କଣ୍ଠେଇ, ମାଟିରୁ ମାଟି କଣ୍ଠେଇ ନଦୁବା ପୋଡ଼ା ମାଟି କଣ୍ଠେଇ (ଚେରାକୋଟା), କାଗଜରୁ କାଗଜ ମୁଖା ଓ କନାରୁ ରଙ୍ଗ ବେରଙ୍ଗର ଚାନ୍ଦୁଆ । ଓଡ଼ିଶାର

ପାରମ୍ପରିକ କାରୁ କଳାର ପ୍ରଚାର, ପ୍ରସାର ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟରୁ କଳାକୃତି ତିଆରିରେ ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ପାଇଁ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁଦାନ ପ୍ରାପ୍ତ ସି.ଇ.ଏସ. ସହା ଚେଷ୍ଟିତା । ଯୁବ ବର୍ଗ ତଥା ନୂତନ ପିଢ଼ିର କଳାକାରଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପାରମ୍ପରିକ କାରୁକଳାର ଆଦର ବଢ଼ାଇବା ସହ ପ୍ରତ୍ୟେକ କଳାର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ପାରମ୍ପରିକ କଳା, ଏହି ବାର୍ତ୍ତାକୁ ଲୋକାଭିମୁଖୀ କରିବାର ପ୍ରୟାସ ଆରମ୍ଭ କରିଛି ଧଉଳି ଶାନ୍ତିସ୍ତୁପ ନିକଟସ୍ଥ ଧଉଳି ଚାନ୍ଦୁକଳା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ । ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁଦାନ ପ୍ରାପ୍ତ ସି.ଇ.ଏସ.ର ସହ ଭାଗିଦାରୀତାରେ ଏକ ଦିନିକିଆ କାରୁକଳା କର୍ମଶାଳା ଆୟୋଜିତ ହୋଇଯାଇଛି

ପଞ୍ଚାନନ ସାମଲ କର୍ମଶାଳାର ଉପାଦେୟତା ବିଷୟରେ ବକ୍ତବ୍ୟ ରଖିବା ସହ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ସମ୍ପାଦକ ରବିଶଙ୍କର ଦାସ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ଉତ୍ତମ ଭବିଷ୍ୟତ କାମନା କରିଥିଲେ । କର୍ମଶାଳାର ଉପଯୋଗୀ ଉତ୍ସବରେ ସମସ୍ତ ଅତିଥିଙ୍କୁ ପାରମ୍ପରିକ ଗୁରୁ ମାନଙ୍କ କଳା ପ୍ରତିଭାକୁ ସମ୍ମାନ ପ୍ରଦାନ ଅବସରରେ ଉପକ୍ରମିକ ଓ ପୁଷ୍ପଗୁଚ୍ଛ ଦେଇ ସମ୍ମାନିତ କରିଥିଲେ । ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷ ଚନ୍ଦନ କୁମାର ସାମଲ ଓ ଅଧ୍ୟାପିକା ସୋଫିୟା ଯତ୍ସିନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ପରିଚାଳନା କରିଥିବା ସ୍ଥଳେ ଅଧ୍ୟାପକ ରାମ ଶଙ୍କର ସାହୁ, ଯାନିତା ପ୍ରିୟଦର୍ଶିନୀ, ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ସ୍ୱାଇଁ ପ୍ରମୁଖ ଓ ସାଧାରଣ ଦର୍ଶକ ଅନୁଷ୍ଠାନର ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ଭୂୟସୀ ପ୍ରଶଂସା କରିବା ସହ ଯୁବ ଶିକ୍ଷାମାନଙ୍କ ଉତ୍ସାହ ଓ କଳାତାତ୍ପରୀ ଦ୍ୱାରା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରାୟ ପାରମ୍ପରିକ କଳାର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଆରମ୍ଭା ଯୁବ ବର୍ଗଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରେରଣାର ଉତ୍ସ କହିଲେ ଅତିଥିଙ୍କୁ ହେବ ନାହିଁ ।

ପାରମ୍ପରିକ ଚିତ୍ରଶିଳ୍ପୀ ତଥା କଳାଶିଳ୍ପକ

ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ପରି ସରରେ । ଉଚ୍ଚ କର୍ମଶାଳାରେ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ଯୁବ ଶିକ୍ଷାମାନେ ପାରମ୍ପରିକ ଗୁରୁ ଚେରାକୋଟା ଶିଳ୍ପୀ ସରୋଜ ରାଉତ, ଗୋବର କଣ୍ଠେଇ ଶିଳ୍ପୀ ଅବନ୍ତୀ ମହାରଣା, ଚାନ୍ଦୁଆ ଶିଳ୍ପୀ ସୁଜାତା ଦିଶିରା ଓ କାଗଜ ମୁଖା ଶିଳ୍ପୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ଠାରୁ ପାରମ୍ପରିକ କଳାର ଗଠନ ପଦ୍ଧତି ତଥା ପାରମ୍ପରିକ କଳା କୌଶଳ ଶିଖି ନିଜେ ସୁନ୍ଦର ଯାହା କଳାନୁରାଗି ଦର୍ଶକଙ୍କୁ ବିମୋହିତ କରିଥିଲା । ଏହି କର୍ମଶାଳାର ସଂଯୋଜକ ତଥା ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି ବିଶିଷ୍ଟ ଭାଷ୍ୟ ଶିଳ୍ପୀ ଜୟନ୍ତ କୁମାର ଦାସଙ୍କ କରକମଳରେ ପ୍ରଭୁ ଜଗତର

ନାଥ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଦୀପ ପ୍ରଜ୍ଜ୍ୱଳନ ଓ ପୁଷ୍ପାର୍ପଣ ଅର୍ପଣ ପୂର୍ବକ କର୍ମଶାଳାକୁ ଉଦ୍ଘାଟନ କରିବା ସହ ପରିତ୍ୟକ୍ତ ବସ୍ତୁକୁ କିପରି ପରିବେଶ ଅନୁକୂଳ କଳାକୃତି ତିଆରି କରି ସମାଜରେ ଉଦାହରଣ ସୃଷ୍ଟି କରିହେବ ଏବିଷୟରେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କୁ ଅବଗତ କରିଥିଲେ । ସମ୍ମାନିତ ଅତିଥିଭାବେ ବିଶିଷ୍ଟ ସମାଜସେବୀ ସୁଶାନ୍ତ କୁମାର ସାହୁ ଓ ପାରମ୍ପରିକ ଚିତ୍ରଶିଳ୍ପୀ ତଥା କଳା ଶିଳ୍ପକ ରବୀନ୍ଦ୍ର କୁମାର ମହାରଣା ପ୍ରମୁଖ ଯୋଗଦେଇ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୃଷ୍ଟ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କଳାକୃତିର ଭୂୟସୀ ପ୍ରଶଂସା କରିଥିଲେ । ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ତଥା ଆଡ଼ର୍ଜିତାୟ ଖ୍ୟାତିସମ୍ପନ୍ନ ଚିତ୍ରଶିଳ୍ପୀ ଡ.

